



ALAP

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	3
2. Alap bemutatása	5
3. Örökségünk	8
4. Eltérő építészeti karakterek bemutatása	20
5. Építészeti útmutató	29

Falusias karakterű terület és Réhpuszta

Telepítés

Tetőhajlásszög

Magasság

Tetőforma

Színek

Kerítések

Kertek

Anyaghasználat

Kapuk, ajtók, ablakok

Homlokzatképzés

Tornácok, erkélyek

Részletek

Gazdasági területek

Külterület

6. Mai példák	40
7. Utcák, terek	42
8. Sajátos építményfajták	44
9. Hirdetések, reklámtáblák	45
10. Impresszum	46



BEVEZETÉS

1



Alap Fejér megye déli határához közel található község. Az évszázadok során természeti adottságaiból valamint történelméből, kulturális vonásaiból adódóan kialakult egy rá jellemző településkép. Célunk ennek bemutatása és megőrzése, melyhez segítségül készítettük el a község településképi arculati kézikönyvét.

Hangsúlyozni szeretnénk, hogy a jövő építőinek és felújítóinak javasolt elsajátítaniuk a közösségi gondolkodásmódot. Amikor telken belül arculati módosítást hajtanak végre, azzal egyúttal utcájuk, illetve egész Alap megjelenését befolyásolják.



Annak érdekében, hogy pozitívan változtassanak, nem árt ismerni a helyi építészeti hagyományokat, eljárasmódokat.

Ebben kívánunk segíteni. Figyelembe véve Alap természeti és építészeti örökségeit, javaslatot teszünk alkalmazható módszerekre, legyen szó építőanyagokról, színválasztásról vagy tetőhajlásszögről. Azért, hogy még szemléletesebbé tegyük mindezt helyi fotókkal illusztrálunk, emellett kerülendő példákat is bemutatunk különböző ábrák segítségével.

Kívánjuk, hogy Alap településképi arculati kézikönyve segítségére legyen minden építkezni-felújítani vágyónak!



2

ALAP BEMUTATÁSA

A település a Mezőföld déli részén, a Sárbogárdi járásban, a járásszékhelytől 11 kilométerre délkeletre fekszik. Megközelíthető a 61-es, illetve 63-as főutakról lekanyarodva. A Duna és a Sárvíz között található, az Alap-Ceicei vízfolyás mentén. Két településrésze, Felső- és Alsóalap egykor önálló községek voltak.

Fejér vármegye része annak XI. század eleji megalakulásától fogva. Az 1055-ös tihanyi bencés apátság alapítólevelében említették először „oluphel reá” alakban, mint a Sárvíztől keletre fekvő birtoktest legdélibb határpontját. Későbbi, XIII-XIV. századi oklevelekből olvasható, hogy a település egyike a megye déli részén található, besenyők által alapított telepeknek. 1251-ben már személynévként (*Olup*) volt olvasható, ebből jött létre később az Alapi, majd az alapi Salamon család, akiket 1359-ben említettek először a település megnevezésével együtt. A XIV-XV. században Palota (ma Várpalota) várához tartozott. 1464-ben Mátyás király adománylevelében szerepelt a község. A XV. századtól salétromház működött Alapon puszkapor előállítására céljából, ezért a király emberei, később pedig a pasa seregei is többször megfordultak itt.



Az első katonai felmérés (1763-1787)

A török korban, egy 1568-69-ben végzett összeírás még csak 10 nemes családról számolt be a faluban, azonban 1578-ra már 26 nemesi család lett. A tizenötéves háború idején elnéptelenedett, miután a császári seregek kitelepítették a községet a kelet-dunántúli részek és Székesfehérvár visszafoglalása idején. A XVII. században a Salamon család elzálogosította; 1685-ben lakatlannak írták le. Az oszmán uralom végére már Alsó- és Felsőalapot külön tartották számon.

Salamon család

A nemes és báró alapi Salamon régi magyar nemesi család, mely valószínűleg a Salamon nemzetségből ered. Mint személynév (Olup) 1251-ben az okleveles anyagban olvasható. Ennek viselőiből alakult ki valószínűleg az Alapi család, amelyből aztán kisarjadt az alapi Salamon família, akiket 1359-ben említenek először a településsel együtt. 1367-ben egy végrendeletben, majd 1464-ben Mátyás király adománylevelében szerepel a község, de ebben az időben családi névként és birtokként gyakori az említése.

A török megszállás alatt Alap akkori birtokosa, a Salamon család (alapi) a kieső jövedelem hiánya miatt birtokait elzálogosította, és több mint egy évszázadra el is hagyta a falut. A XVIII. században az Újszerzeményi Bizottság (Neoaquistica Commissió) rendelkezései alapján a régi nemesi birtokosok, a Salamonok tulajdonába jutottak Alsó- és Felsőalap pusztái.

Salamon Mihály 1816-ban I. Ferenc osztrák császártól és magyar királytól bárói címet és címet kapott. Az 1848-49-es szabadságharcokban Salamon család is kivette a részét: Salamon Ádám (1833-1896) 1848-49-es szabadságharcban hadnagy, a magyar olasz légióban huszárszázados volt.

A Salamon család Alap történetében és kialakulásában nagy szerepet játszott. A mai napig élnek leszármazottai a településen.

Családi címer: kék mezőben zöld hármashalmon ágaskodó koronás arany oroszlán, jobb mellső lábában aranymarkolatú kivont kardot tart, melyre levágott vérző török fej van szúrva. Sisakdísz: kiemelkedő címerbéli oroszlán. Takarók: ezüst-kék. A bárói ág címere némiképp eltér ettől. A pajzs vörös, illetve a takaró arany-vörös színe mellett az oroszlán fejéről hiányzik a korona.



Salamon Alajos (1840-1895)



Salamon Zsigmond (1875-1956)

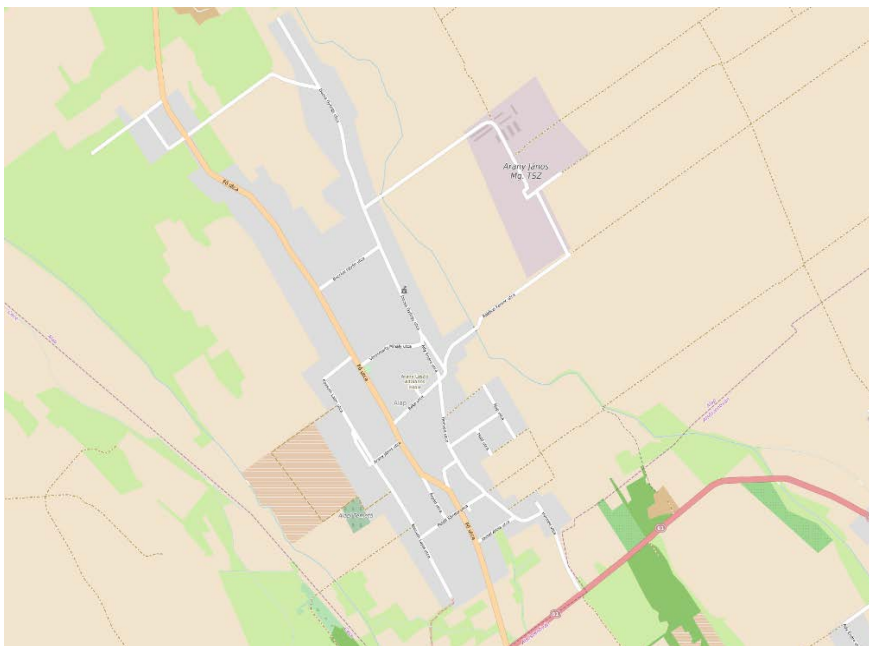


Salamon Ádám (1833-1896)

ÖRÖKSÉGÜNK

Alap északnyugat-délkeleti irányú, hosszan elnyúló, három utcás, soros település. A múlt század vége felé még egyes részein ritkásan helyezkedtek el a házak. A falu északi részén, az első világháború után kiosztott vagy megvásárolt házhelyekre zsellérek építkeztek, ezt a részt nevezték Betyárfalvának, illetve Jánosfalvának. A térképen Alap utcahálózata, a település szerkezete látható.

Alap építészeti örökségét nagyban meghatározzák a népi építészet parasztházai. A lakóházak a vidékre jellemző építészeti karaktert jelenítik meg, az itt élők hagyományait, a népies életmód emlékét őrzik. A parasztházak a XIX. század végének, illetve a XX. század első felének alkotásai. Az épületek tömörtfalú, nádtetős házak voltak, amelyek közül néhányat még ma is megfigyelhetünk a szabadkéményes konyhákkal és a szobákban elhelyezett, de a konyhából fűthető kemencékkel.



Az első és a hátsó szobákban voltak a sárból vagy vályogból rakott, fehérre meszelt kemencék, mellettük a szintén hasonló módon készült takaréktűzhelyek. A konyhában mindkét kemence szája előtt tüzelőpadka volt, végén a katlannal. Néhány ilyen típusú szabadkéményes konyhát a szobákban elhelyezett kemencékkel és tűzhelyekkel még láthatunk.



Épített értékek

Alap-Alsószentiváni Missziói Egyházközség temploma



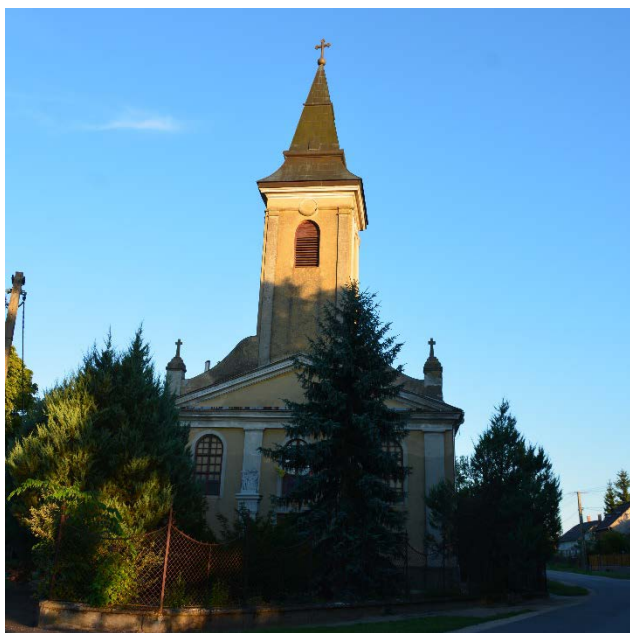
A református templom műemléki védelem alatt áll. 1872-73-ban épült, de tornyát csak 1901-ben építették. A hátsó falat 1928-ban újjáépítették, 1929-ben a villanyt is bevezették.

A ma itt élő reformátusok ősei a XIX. században jöttek a szomszéd falvakból. Az első írásos emlék az egyházközség létezéséről egy 1854-es jegyzőkönyv, amelyik az „Alapi egyesült Református és Evangélikus vallású felekezetbeliek” gyülekezetéről beszél. Templomuk 1872-73-ban épült torony nélkül, zsindelettel. 1893-tól az egyházközséget már Alap-Alsószentiváni Evangélikus és Református Társleányegyházként emlegetik, amely tanító káplánt kért ez évben, hogy a lelkesi szolgálatokat – mint a Cecei Egyházközség fiájában – végezhesse közöttük. 1901-ben a templom elé torony épült, benne elhelyezték az 1872-ben szerzett 30 kg-os harangot valamint a hidaskürti Nagy Sándor alsószentiváni földbirtokos által adományozott két új harangot (250 és 25 kg). Az egyházközség 1902-ben anyaegyházi rangot kapott. Az első világháború idején a két kisharangot rekvirálták. 1928-ban a templom hátsó falát újjá kellett építeni, a következő évben pedig bevezették a villanyt. A második világháború alatt megsérült, de helyreállították, majd 1968-71 között renoválták, és 1992-ben toronysisak-újítás és belső felújítás történt. Az egyházközség 1952-ig a tolnai egyházmegyéhez tartozott, majd a vértessaljai egyházmegyéhez csatolták. A templom észak-

déli tengelyben épült, a déli homlokzat előtti 18 méter magas, háromszintes tornyával. 7x14 méteres belsejének sík, vakolt mennyezete van, és a torony felől kis fakarzat épült, a szószék falazott, az úrasztala vörösmárványból készült.

Szent Imre templom

A barokk stílusú templom 1860 és 1865 között épült. 1865. november 5-én szentelték fel Szent Imre tiszteletére, orgonáját 1947. január 26-án adták át. A keresztelőkút freskóját Leszkovszky György festette 1959-ben. Helyi védelem alatt áll.



Világháborús emlékmű

Jó állapotban lévő emlékmű, melynek talapzatán körben gránit táblákon az elesett hősök nevei olvashatók. Mechle Béla kőfaragó munkája helyi védelem alatt áll. A központi emlékmű egy első világháborús katonát ábrázol. Felújításakor két méter szélességben térkő került lerakásra körülötte, valamint négy kő virágtartó és kő dísz került



További köztéri alkotások, kőkeresztek

A község temetőjében található második világháborús emlékmű a közelmúltban került felújításra.

A Millenáris Parkban kerülnek megrendezésre az ünnepségek, megemlékezések.



Alapon három nagy becsben tartott feszület található (a Dózsa György utcában Felsőalapon, a Honvéd és a Béke utca találkozásánál, továbbá a Fő utcában, az Arany János utcai leágazással szemben). A Szent Imre templom kertjében Szentháromság-szobor áll.



Temetőkápolna



Kulturális értékek

Alapi ugrós- és kanásztánc

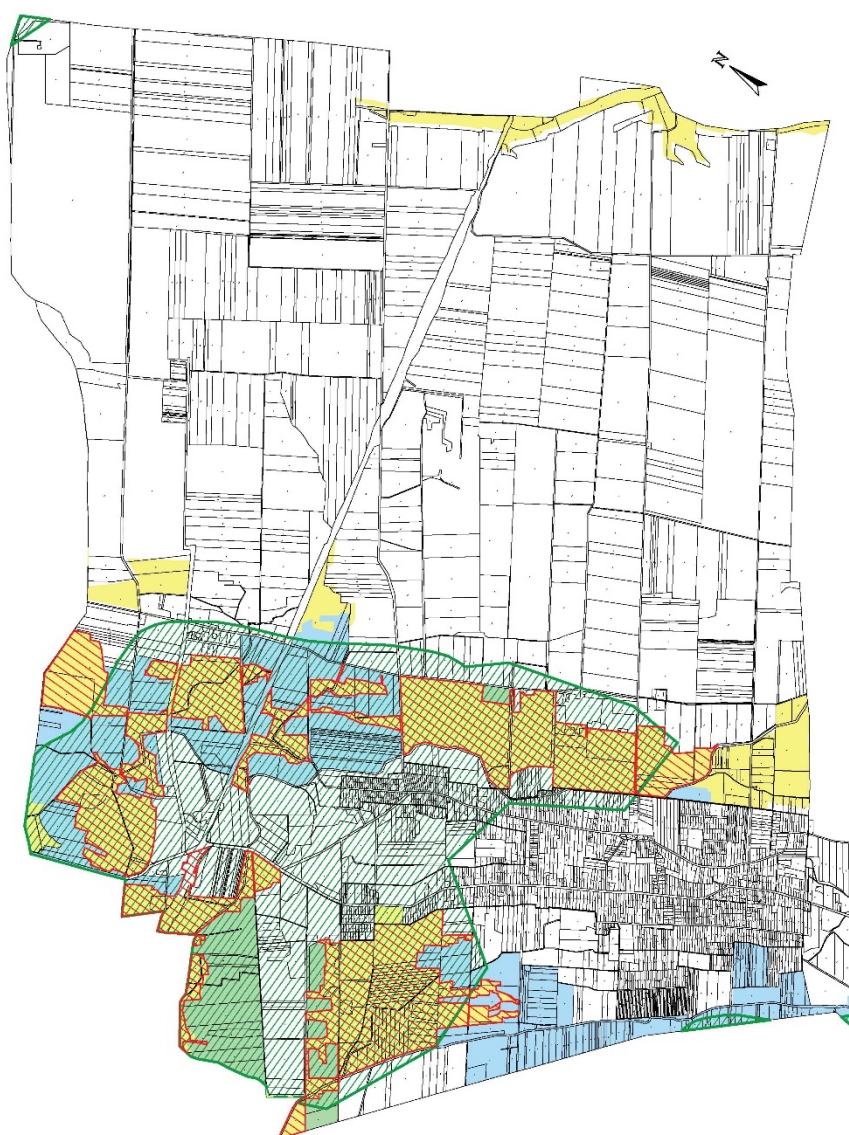
Alap község két népművészet mestere díjat kapott táncossal büszkélkedhet. Nevezetesen néhai Fekti Józseffel és néhai Ulicza Jánosnéval, akiknek táncaik, énekeik felkerültek a szellemi és kulturális örökségek listájára. Táncaikat jelenleg is az Alapi Mezőföld Népi Együttes ápolja. Az alapi ugrós- és kanásztánc a maga nemében egyedülálló a táncnemek között, melyet Pesovár Ferenc gyűjtött össze. A Fejér Megyei Értéktár Bizottság tekintettel arra, hogy az alapi ugrós- és kanásztánc az egyik legismertebb Fejér megyei tánc típus, valamint országosan is elismert, indokoltnak tartotta a megyei értéktárba történő felvételét. 2015. január 15-én tartotta az év első ülését a Fejér Megyei Értéktár Bizottság Balog Gábor elnökletével. A Bizottság az időközben beérkező javaslatok elbírálását követően a "Pusztaszabolcsi Szent Imre római katolikus templom barokk orgonája", a Hagyományok Háza-Pusztaszabolcsi Helytörténeti Gyűjtemény, és a "Páva-díjas" Alba Regia Táncegyüttes megyei értéktárba történő felvételét javasolta.



Természeti értékek

A község területének nyugati részén foltokban megjelenik az Alapi kaszálórétek különleges természetmegőrzési terület. A homoki gyepek facsoportjaikkal, ligeteikkel mindenképpen megérdemlik a fokozott figyelmet és a védelmet, hiszen országos szinten kiemelkedő természeti értékek, továbbá megőrizték egy szeletét az érintetlen természetnek, amely egykor Alap térségét is jellemezte.

A terület része még a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak, amelyen belül megjelenik annak mind a három övezete: magterület, ökológiai folyosó és puffer terület. A település egy része a tájképvédelmi övezetbe sorolandó.



Jelmagyarázat:

- | | |
|---|--|
| NOH - magterület | Natura 2000 terület |
| NOH - ökológiai folyosó | Tájképvédelmi övezet |
| NOH - puffer terület | |



A vadásztársaság mai helyzetét a stabilitás és a szervezettség jellemzi, aminek ékes bizonyítéka, hogy 2007-ben megkapta a gróf Nádasdy Ferenc díjat. Ezt azon vadgazdálkodók elismerésére hoztak létre, akik kiemelkedően teljesítenek mind a vadászat, mind a vadgazdálkodás terén. A vadásztársaság igyekszik részt venni minden, a falu életében jelentős rendezvényen, akár szervezésben, helybiztosításban vagy éppen az ételek alapanyagának biztosításával. Az alapi vadászház rendszeresen otthont biztosít az önkormányzati, polgárőri vagy éppen fiatalok által szervezett rendezvények számára, igyekszik ezzel aktívan kiszolgálni a lakosság igényeit. Az épület impozáns környezetben, jó megközelítési lehetőséggel, 30-35 fős férőhellyel áll mind a vadásztársak, mind a falu lakosainak rendelkezésére.



Az alapi terület vadállományának összetétele alapján jellemzően apróvadas, de az alsószentiváni területrész vonatkozásában vegyes (nagy- és apróvad egyaránt előfordul) jellegű vadászterület. Olyan vadgazdálkodási egység, amelyben az őz, a vaddisznó és esetleg a gímszarvas kivételével jellemzően apróvad (fácán, fogoly, mezei nyúl, vízivad) található. A fácán a terület legjelentősebb vadfaja. Természetes állománya is a legnagyobb, a gazdálkodás is erre a vadfajra épül. Törzsállománya a területen 4 600 – 4 700 egyed körül mozog. Az évenkénti kibocsátás átlagosan 3 000 – 5 000 egyed, a teríték nagysága 2 000 – 4 000 egyed/év.



ELTÉRŐ ÉPÍTÉSZETI KARAKTEREK BEMUTATÁSA

4

Alap község területén az alábbi eltérő építészeti karakterek határolhatók le: falusias karakterű terület, Réhpuszta terület, szociális gondozó terület, gazdasági területek és külterület.



Falusias karakterű terület

Alap kétutcás szalagtelkes falu, melyekhez az újabb utcák szabályosan csatlakoztak. Két főutcája a Fő út és a Dózsa György utca-Honvéd utca voltak. Az épületek oldalhatáron állnak, előkertes telepítéssel kerültek elhelyezésre. A lakóházak többnyire egyszintesek, de található több kétszintes épület is. Többségében áttört kerítések találhatók Alapon, melyek kialakításához fát és fémet is használtak.

Sok olyan épület található a községben, amelyek még őrzik a népi hagyományokat. Ezek jellemzően egy nagyobb vagy két kisebb, keskeny ablakkal néznek az utcára, homlokzatukon gyakori a füstnyílás megjelenése. Többnyire nyereg-, konyt- vagy csonkakontytetős kialakításúak. Megtalálhatók Alapon is a szocializmus éveiben épült kockaházak, melyek sátoztetővel és két nagy homlokzati ablakkal rendelkeznek.





Réhpusztá

A falusias karakterű területtől északra elhelyezkedő Réhpusztán több lakóépület is megtalálható, melyek jellemzően cseréppel fedett nyeregtetős épületek.



Szociális gondozó terület

Az 1800-as években épült kúria Arany László feleségének, Szalai Gizellának a tulajdona volt. A falusias lakóterülettől északra, körülbelül öt kilométerre helyezkedik el az épület, melyet ma szociális otthonként működtetnek. Az épületeket tágas park, és egyik oldaláról erdő veszi körül.



Gazdasági területek

A falusias karakterű területtől keletre helyezkedik el a gazdasági karakterű területek jelentős része. Az épületeket egymással párhuzamosan, illetve egymásra merőlegesen telepítették. További gazdasági területek határolhatók le a falusias lakóterülettől északra is. Ezeken a területeken mezőgazdasági tevékenységet folytatnak.





Külterület

Elsősorban mezőgazdasági földterületek vannak a külterületen, a község magától értetődően hosszú évszázados mezőgazdasági hagyományokkal rendelkezik. A kiterjedt szántóföldek mellett gyepterületek és erdőségek is megtalálhatók.



Ugyancsak a külterületen, az egykori Arany János MgTsz. területén található egy felújításra szoruló kastély, mely a múlt század eleji kúriák egy szép példája. Az épületről nem sok információval rendelkezünk, feltehetőleg 1854-ben emeltette Petrás Pál, olasz építész-mérnök tervei alapján.



ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ, AJÁNLÁSOK

5

Az építészeti útmutató Alap beépítési ajánlásait tartalmazza. Környezetünk megismerése szükséges ahhoz, hogy a település értékeit megőrizhessük, valamint hogy egységes településkép kialakítását segítsük elő.

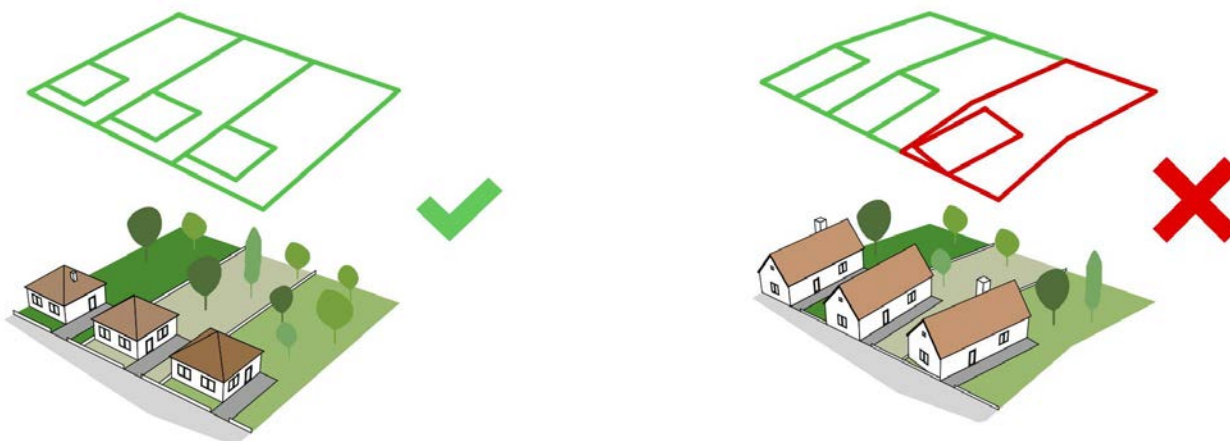
Falusias karakterű terület és Réhpuszta

A harmonikus utcakép az elő- és oldalkert távolságok egységesítésével, valamint a foghíjak beépítésével érhető el. A kerítések vonalának, tömegének folytatása, az épületek traktusszélességének és magasságának azonossága az utcák térfalát határozza meg.

TELEPÍTÉS

Alapon az épületek elhelyezkedése az utcára merőleges; utcai homlokzatuk helyenként a telekhatárra esik, de jellemző az elő- és oldalkert is.

Az általános tengelytől és beépítéstől bármely irányba eltérni nem javasolt. Az egyvonalban lévő házak adják a harmonikus utcaképet.





TETŐHAJLÁSSZÖG

A házak tetőhajlásszöge szinte kivétel nélkül megegyezik a falusias karakterű területen. Az újonnan épülő házak tetőidomait hasonló tetőhajlásszöggel ajánlott építeni.

A túl magas, illetve alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek Alap arculatához.

A fényképeken és az ábrákon a településre jellemző magasságbeli és tetőhajlásszögbeli illeszkedésre látható példa.



MAGASSÁG

A családi házak magassága közel azonos, jellemzően egyszintesek az épületek. Ugyanakkor a hagyományos lakóházak mellett találunk néhány kétszintes épületet is.

A meglévő épületek közé ékelődő új házaknak hasonló magassággal kell épülniük, mint a környezetükben lévő építmények. A túl magas házak nem illeszkednek Alap arculatához.

TETŐFORMA

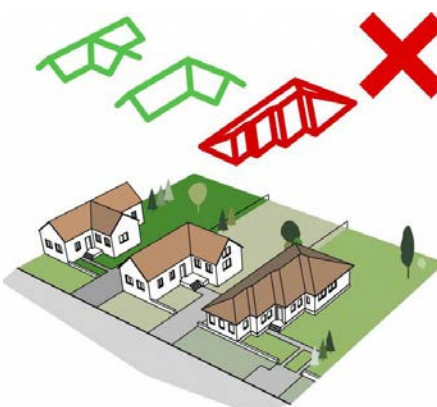
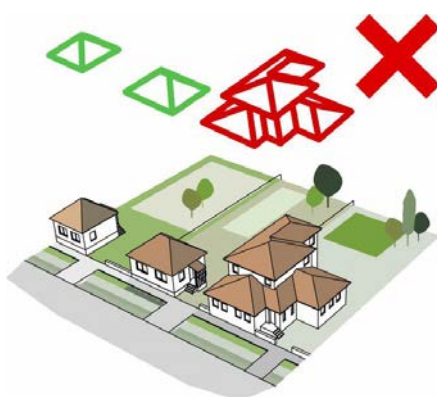
A településen megtalálható a nyereg-, a konty-, a csonkakonty- és a sátoztető alkalmazása is.

Új ház tervezésénél a szomszédos épületek figyelembevételével ajánlott illeszkedni a környezethez.

A nyeregtetős házakból álló utcaképbe nem kerülhet tördelt, összetett tetőformájú épület. Minden esetben a településkép megőrzése az alapvető feladat, az egységes településképtől eltérni nem ajánlott.

A hazai gyökerek nélküli, „mediterrán” stílusú házak tervezése kifejezetten nem javasolt.

Fontos megemlítenünk a falusias karakterű, tornácos házak utcai homlokzatának magasított kialakítását, mely a településen is jellemző (pl. a Fő utca több háza).



SZÍNEK

Az épületek színvilága többnyire fehér vagy világos. Nem javasolt az élénk, kirívó vagy akár sötét színek használata. Követendő a természethez illeszkedő földszínek alkalmazása.

A rikító fémlemezfedések és szokatlan burkolatok használata kerülendő.



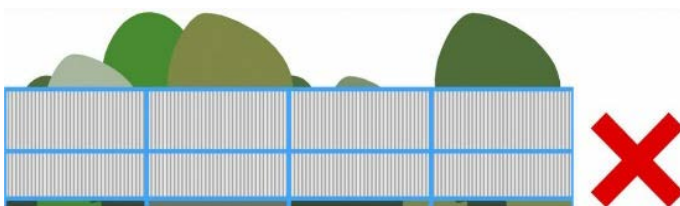
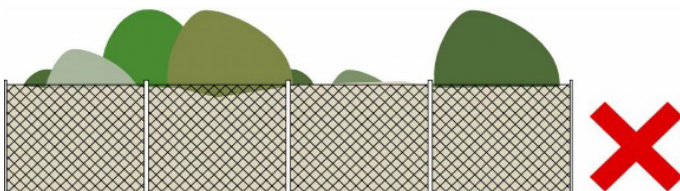
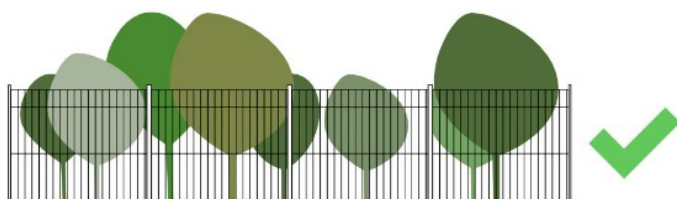
Példa a megfelelő színhasználatra. Javasolt a fehér vagy a világos pasztellszínek használata, sötét színű fa nyílászárókkal, vörös, illetve őszi barna cserépfedéssel.



Az ábrán a nem javasolt homlokzatszínezésre látható példa.

A kép nem a településen készült.





KERÍTÉSEK

Alap nagy részén inkább az áttört fém, illetve fa kerítések használata jellemző. Az új házak kerítéseinek minden esetben illeszkedniük kell a meglévő arculathoz.

A beépítési módtól függően az oszloppal és lábazati résszel épített kerítés elfogadható lehet. Ezeket a kerítéseket érdemes a ház színével egyező színű vakolt, esetleg nyerstégla felülettel ellátni, felújítani. A kezeletlen felületű betonelemes tömör kerítés alkalmazása kerülendő vagy színezéssel javasolt. A színhasználatot illetően a kerítések esetében is hanyagolandó a rikító színek és anyagok használata.

A képen megfelelő kerítéskialakításra látható példa. Jól látható, hogy a természetes anyagok, mint például a kő és a fa összeillenek és kiegészítik egymást.





KERTEK

Településképi szempontból fontos, hogyan alakítjuk ki és gondozzuk zöldfelületeinket. Az áttört kerítések következtében a zöldfelület szövetszerűbb kialakítású, a kerítésen belül kialakított előkertek együtt élnek az utcával. Egy-egy szépen megformált kertrészlet az egész utcaképet befolyásolja.

Alapon több helyütt szépen kialakított, virágos terecskéket, útmenti sávokat fedezhet fel az ember, mely a településképet esztétikusabbá teszi.

A 2017-ben átadott gyümölcs- és zöldségfeldolgozó üzem mögött nagy területen termesztnek különböző gyümölcsöket és zöldségeket, több fóliasátor is található itt.





ANYAGHASZNÁLAT



Településképi szempontból a cserép, a nád, a természetes pala és a bitumenzsindely tetőhéjalás javasolt. A homlokzatokon a vakolat mellett megjelenhet a fa vagy a téglák alkalmazása is.



A terek burkolataként aszfalt és beton helyett a térburkolat használata ajánlott.



Kerülendő a településképi és környezetvédelmi szempontból is káros hullámpala alkalmazása.



KAPUK, AJTÓK, ABLAKOK

A nyílászárók felújításakor tanácsos a fa három- vagy hatosztatú ablakok beépítése. Nem javasolt a műanyag redőnyök alkalmazása, helyettük inkább a népi építészetre hajazó zsalugáter ajánlatos.



HOMLOKZATKÉPZÉS

A lakóházak bevilágítását a tájolások, a szoba funkciója és az adott kor építészeti stílusirányzatai befolyásolják. Hagyományosan a szobák néztek az utcáfrontra. A boronafalas fehérre meszelt homlokzatot a látszó téglafal vagy a vakolat váltotta fel. A nyílászárók minden esetben fából készültek, hiszen akkor ez volt az egyedüliként elérhető építőanyag. A vakolat architektúra csak a módosabb házaknál jelent meg. Minden térségnek meg volt a saját díszítésre jellemző szimbólumrendszere. A díszítő motívumok általában visszafogottan, a nyílászárók körül és az utcafronti homlokzaton fordultak elő. Tehetősebb családoknál a családra jellemző ábrákat is láthattunk.



TORNÁCOK, ERKÉLYEK

A magyar népi építészet jellegzetes eleme az oszlopos tornác, melyből ma már keveset láthatunk Alapon. A tornác épülethez viszonyított elhelyezkedése tájegységenként, illetve a tulajdonos vagyoni helyzete függvényében is változó volt. Oszlopainak, mellvédjeinek anyaga többnyire vakolt téglá, de találunk faoszlopos megoldást is. Néhány példa látható a változatos tornáckialakításra.



A felújított szocialista kori házaknál, illetve új építésű épületeknél gyakorta alakítottak, alakítanak ki erkélyt, melyből szintén láthatunk néhány példát Alapon.



RÉSZLETEK

Az építészeti részletek szép formálása a népi építészet jellegzetessége volt. A mai épületeknél is fontos egy-egy kémény, zsalugáter, homlokzati részlet kimunkálása úgy, hogy az az épület egészével összhangban legyen. Az épület mellett, az udvarban, az utcán lévő tárgyak, építmények is hozzájárulnak az összkép egységéhez. Egy szépen megformált kerti kút, egy gondosan elkészített tornác vagy tetőrészlet is esztétikai értéket hordozhat. A házak őrzik a faépítkezés emlékeit.



Gazdasági területek

TELEPÍTÉS

A gazdasági területeken jellemzően szabadonálló beépítési előírás van.

MAGASSÁG

Javasoltan maximum kétszintes építmények készülhetnek, melyek övezettől függően változhatnak.

TETŐHAJLÁSSZÖG

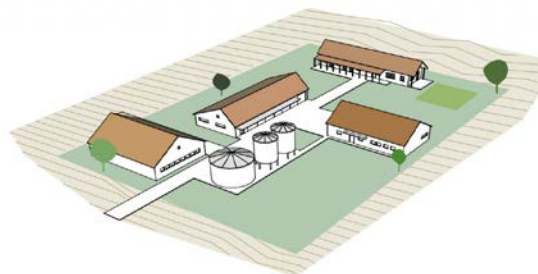
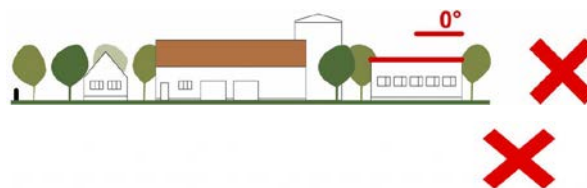
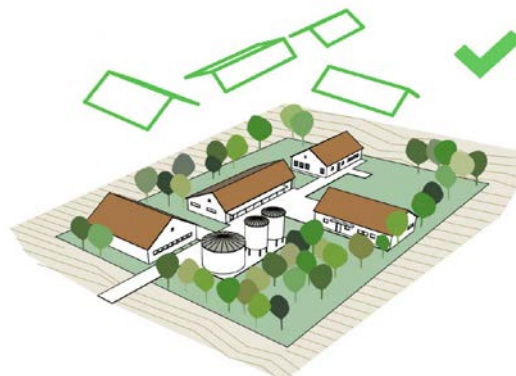
A tetőhajlásszög szerkezettől függően változhat.

TETŐFORMA

A gazdasági területeken általában csarnokszerkezetek vagy nagy belmagasságú és fesztávú téglalapú épületek épülnek, melyek statikai számítások alapján adott formában kerülnek megvalósításra.

ANYAG- és SZÍNHASZNÁLAT

Az anyag-, és színhasználat szintén szerkezet függő, világos színek használata ajánlott.



Külterület

Természetvédelmi területek: A település közigazgatási területének egy része az Nemzeti Ökológiai Hálózathoz tartozik. Ezeken a területeken, az erdő- és gyepterületeken, valamint a vizes élőhelyeken a teljes mértékben megbonthatatlan, beépítetlen táj a meghatározó arculati jellemző. Fokozott körültekintéssel kell minden beavatkozást megvalósítani. A felszíni, elektromos hálózati, hírközlési elem vagy reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény nem telepíthető. Épület újonnan nem helyezhető el a településrészen.

Vizes élőhelyek: A kemikáliák bemosódásának elkerülése érdekében, a partok mentén pufferzónák kialakítása szükséges.

Közlekedési, közmű területek: A település közigazgatási területén áthaladó közlekedési utknál épület (az alacsonyabb rendű utknál buszmegálló kivételével) nem helyezhető el. Fásítás, fasor kialakítása, pótlása során helyben honos fa- és cserjefajokat kell alkalmazni.

A mezőgazdasági övezetekben, kertes mezőgazdasági területen csak tájba illő épület létesíthető, 38-44 fokos tetőhajlásszögű nyeregtetővel. Épület elhelyezésénél vagy felújításánál a történetileg kialakult, tájkarakterhez illeszkedő megoldást kövessük.

A létesülő épületek tömegét igyekezzünk tagolni, ajánlott az egyszintes kialakítás. A nagyobb épületegyütteseknél azonos jellegű tetőkialakítást kell alkalmazni. Az anyag- és színhasználat tekintetében a tájra jellemző, természetes anyagok használata javasolt, a rikító vagy bántó színek kerülendők. Áttört, növényzettel kombinált kerítést létesítsünk!

Az építmények takarására vagy az erdősítésnél, valamint a mezővédő erdősávoknál minden esetben honos fajokból álló, elegyes állományt tanácsolt telepíteni. Az ajánlott és kerülendő fajok listáját a Településképi rendelet melléklete sorolja fel részletesen.

A világítás kialakítása során, a fényszennyezés mérséklése érdekében csak lefelé világító megoldásokat alkalmazzunk! A világítótестek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. A közlekedési területeknél ügyelni kell arra, hogy a világítás a gyalogosan és járművel közlekedők látási viszonyait kedvezőtlenül ne befolyásolja.



A fasor kialakítása vagy pótlása helyben honos fajokkal javasolt.



A külterületen csak nagymértékben áttört, lehetőség szerint természetes anyagú kerítés létesítése javasolt.



6

MAI PÉLDÁK

Amennyiben régi ház bővítését, felújítását tervezzük, településképi szempontból **javasolt** az utcai homlokzat megtartása. Nagyobb méretű épületrész vagy nyílászáró az udvar felé, lehetőség szerint az utca felől semleges homlokzati anyaggal burkolva legyen kialakítva. Ha adott, tartsuk meg a tornácos alaprajzot, és jelenjen meg hagyományosan a fa, mint építőanyag vagy akár burkolat.

Új építésű házak esetén is javasolt törekedni a természetes anyagok használatára, az utcai homlokzaton akár a népi építészeti stílusjegyek alkalmazására.

Alább több példát is bemutatunk Alapról.



Fontos még megemlítenünk a szocialista korszak egységes mintára készült kockaházait, melyek mellőznek mindenfajta népi építészeti hagyományt. Ezekből is szép számban találunk Alapon. Felújításuk, bővítésük ajánlott. Már az energetikai célú homlokzati szigetelés során is színt, fedést adhatunk lakóházunknak, ezzel is új külsővel ruházhatjuk fel őket.



UTCÁK, TEREK

7

A település szerkezetéből adódóan az átmenő forgalom a Fő úton áthalad, de nem itt található a centrum. A közfunkciót ellátó épületek egymástól szétszórva helyezkednek el (például az önkormányzat épülete vagy a művelődési ház). A különböző nevezetességek ugyancsak elszórtan találhatók meg Alapon. A község utcái és terei rendezettek és tiszták, ez a községben az elmúlt időszakban végbemenő (és napjainkban is tartó) felújítási programoknak valamint a lakók áldozatos munkájának köszönhető.





SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK

8

Alapon több helyen is találunk régimódi nyomóskutat (például az önkormányzat udvarán), amelyek megőrzésre méltóak.



Nem javasolt a parabola antenna, a klímaberendezés és más műszaki berendezés elhelyezése a főhomlokzaton. A képek nem a közösségben készültek.



HIRDETÉSEK, REKLÁMTÁBLÁK

9

Ajánlott a természetes anyagokból készült információs táblák, reklámtáblák használata, mert azok még barátságosabb településképet kölcsönöznek Alapnak, sokkal inkább beleillenek a környezetükbe.



A színes, nagyméretű molinók alkalmazása nem javasolt. A mai reklámfelületek méretükben és színvilágukban teljesen eltérnek a környezetüktől, feltűnésükkel elnyomják a helyi települési összképet és hangulatot. Nem alapi források.



IMPRESSZUM

ALAP KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

HONLAPCÍM: www.alap.hu

E-MAILCÍM: titkar.aphiv@invitel.hu

CÍM: 7011 Alap, Dózsa György u. 31.

TELEFON: 06-25 221-102

POLGÁRMESTER: Méhes Lajosné

FŐÉPÍTÉS: Farkas István

FŐÉPÍTÉS E-MAILCÍME: alap@foepitesz.com

SZERKESZTETTE: Kovács Krisztián

SZÖVEG: Bujáki Bence, Kovács Krisztián

FOTÓ: Kovács Krisztián, Sárdi A. Zoltán

ÁBRÁK: Lechner Nonprofit Kft.

GRAFIKAI TERVEZÉS: Bodnár Emőke

Alap, 2018. május 08.

A kerülendő példaként szereplő képek nem Alapon készültek.